

«քնակեցուցանէ զամուլն ի տան՝ ուրախափառ, որպէս մայր որդւոյք բերկրեալն»։ Այս եղաւ արդարեւ երբ տեսաւ իւր շուրջը աղքատ եւ մեծատուն աղջկանց գունդը, մը որ ոչ թէ միայն իրենց որտեղն մէջ, այլ նաեւ իրենց որդւոց ու թոռանց սրտերուն մէջ յուսեալ պիտի քանդակեն Տիկին Նեկտար Ջուզգի անմահ անունն։ Կրնաք երեւակայել թէ որչափ զգալի է այս կրօնաստի, քանի որ իւր օրինակուն յառաջագնաց ընտանիքն էր լուսատու՝ բարերար տիկնանց։

Բայց չէ՞, Տիկին Նեկտար Ջուզգ մեռած չէ՞, դեռ կ'ապրի, եւ պիտի ապրի ցորտի կենդանի է՝ մայրաքաղաքիս եւ գաւառաց մէջ իւր խնամքն վայելող հայ անհասն։ Իւր անուան յուշարար յիշատակ մը թողուց երկրիս վեպ աղետափայլ Տիկինն, իւր անթիւ բարեգործութիւններն եւ մահատանը Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնն։

Թե որչափ շեքմ սիրտ մը կը կրէր Տիկինն Ջուզգ, կրնայ յայտնապէս տեսնուիլ նոյն իսկ մահ հաւան անկողնոյ մէջ բրած պէտքերն զթուփեան գործերէն։ Վերջի օրհասին մէջ չմոռցաւ ընտ իւր ապին գութն։ Երկնց հիւանդներն, յիշեց որբերն եւ անուսումն հայ պատանիներն ...:

Աշտահարամուտինն՝ Վսեմ՝ Ասպեան Ջուզգ, որ արիւթեամբ օրտի եւ համակամութեամբ տառաւ տոյս մեծ կորստաւ ծանրութիւնն, կը միտթարուի անշուշտ տեսնելով իւր օրտին Հասարկին յետ իւր թողած մշտնջենաւոր յիշատակն եւ փառաւոր անունն։ Հայտնի իւրին համբերն ի սրտէ ցաւակեց ըլլալով այս ազգային մեծ անձնաւորութեան, գիտէ թէ յանձին իւր ամուսնոյն գեւ. շատ առիթ պիտի ունենայ օրհնել զՏիկինն Նեկտար։ —

Փառաւոր շիրիմ մը կը պատրաստուի կ. Պալատոյ գերեզմանատունն, սբ պիտի ամբիփութի՝ ըստ ցանկութեան եւ ինքզնուանց համայն պալտեանակ Հայոց, վախճանեալ Տիկնոջ մարմինն։ Բայց երկրորդ շիրիմ մը կը պատրաստէ իւր ամուսնոյն՝ Ասպեան Ջուզգ, չբեղադոյն քան զառաջինն, որով անմահաց պիտի յաւերժացնէ որտեւ մէջ Տիկին Նեկտարի անցեալն եւ բովանդակ կենսիւնն թէ ժամանակակցաց եւ թէ ապագայ սերնդեան առջերս։

Տայ ծրկինք Աւետապատիւ Ասպետին վշտահար սրտին միտթարութիւն, եւ որք հայ աղջկանց եւ մանկոյնի՝ Տիկին Նեկտար Ջուզգի նման շեքմ սիրտ, աւնին միտք եւ մայրազուն թիւնամուտ բարերար մը յարուցանէ։

Մ.

ԲԱՐՈՅՈՒՄ

ԱՆՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԱՐՈՅ ԺՈՐՏԱՆԵՐԵՆ ԶՐՈՅՑ ԵՆ

Ա. Գ. ՓՈՆ ՍՈՒՂՆԵՐ

(Հորհուրդն է)

որէն լուսնացած էր երբ որ արթնացաւ. սխուր եւ ձիւնաթաղ Նոր տարի մը։ Աւաւերես չփեցի. կը զարմանայի երբ ինծի այնպէս կ'երևայ՝ որ կուգի վրայ ըլլամ։ Վերապէս ի-

մացայ՝ որ անկողնոյս մէջ չեմ, այլ թիկնաթոռիս վրայ։ Գեղեցիկ պատմութիւններ։ Բաւական աւանան անցաւ. մինչեւ որ ինքիսինն եկայ եւ համոզուեցայ, որ երէկ իրիկուն չափէն աւելի զուարճութիւն ըրեր եմ։ «Հանգ, Հանգ, ահա քեզի նոր տարւոյ գեղեցիկ սկզբնաւորութիւն մը,» կ'ըսէի ինքնիրենա տփգոհութեամբ։ Վէս մ'անցած՝ թիկնաթոռէս ելայ ընդարմացած մարմինս ձգտելու եւ պարզելու համար։ Բարեբախտաբար տունի օր էր. ապա թէ ոչ՝ շատ ուշ պիտի կարենայի խանութ երթալ, եւ առաջին անգամ՝ արիւղմէս յանդիմանութիւնս պիտի լսէի։

Եղիս մէջ քանի մ'անգամ վեր ի վայր ճեմէին ետեւ, միտքս եկաւ որ նախաձեռնի չեմ ըրած. անմիջապէս վառեկիս մնացորդին վրայ յարձակեցայ եւ սկսայ եռանդեամբ գործել։ Ետտ համով եւս։ Յանկարծ գոչելուան դէպքը միտքս եկաւ։ «Նորանշան երազ», ըսի ինքնիրենս՝ «ոգի» անուանելոյն հետ ունեցած իրօսացութիւնս ամբողջ կրկնէին ետեւ։ «Իւր տեսակին մէջ բոլորովն բանաւոր երազ մը, մինչեւ այն կէսն երբ Պարոն Անձնասիրութիւնը մշտնջենու մէջ աներեւութացաւ։» Այս միջոցին քաջութեամբ կը կրծէի սուրները, մինչեւ

որ մտի վերջին զիշն ալ անհետացաւ։ Եւ որովհետեւ բունն առնենքին գլխու ցաւ պատճառած էր, եւ չէի մէջ քիչ մը ուռւմ կար, որոշեցի պատկել ամենայն ինչ գաւաթ մը ուռւմով։ Զորն զուարթագին կը կարկաղէր, եւ խռչիտ մէջ ուռւմի չափայնական հոտն տարածուած էր, երբ դրանս թեթեւեւ բախուով լսեցի։ « Բացէ՛ք »։

« Բարիլցոյ, Պարոն ֆոն Ֆրանք », — Իբրեւ բուն յիշենացի կրնայի պահանջել՝ որ անուանես յառաւ։ « Փնն », մը կցուի։ « Երջանիկ Ամիրսը կը մաղթեմ », ըսաւ ստանդարտահա։

« Շնորհակալ եմ », — եւ ես նմանապէս։

« Դ՛հ, Պարոն ֆոն Ֆրանք, ստանդարտի ցաւ երս ամրողը գիշերը շարժարեցին զիս, եւ բնաւ հանգիստ չի ողորցնի։ Արդեօք դեղ մը, — եւ կամ կաթիլ մը գինի ունիք »։

Շիտթած կը նայէի վառարանին վրայ, ուր բունն անօթոյ մէջ շագճոյ փորթիկ ամպեր կը յարուցանէր, եւ կ'ուզէի վազել, եւ թշուառին պէտք եղած զորացուցիչ միջոցը տալ, երբ յանկարծ միտքս եկաւ՝ որ ըմպելին առաւօտեան ծուխին ընկերանալով՝ յետին աստիճանի քաղցրութիւն մը կու տայ ինձ։ « Կը ցաւեմ », Տիկինն զմաներ, որ գոբախտաբար կարող չեմ ծառայել Չեզ, ըսի հաստատուն ձայնով։

« Կերեցէք, որ անհանգիստ ըրի գշեզ »։

« Ալեկն, օշինչ », Գուռըր փակեցաւ. եւ ես փութացի անօթոյն վրայ գաղաղի մը պէս, որ իւր աւարը կ'ուզէ ապահովցնել։ Փութալու ժամանակ վարագուրին քովէն անցայ, եւ տեսայ որ դրօշի մը պէս զուարթագին կը ծածանար։ « Ցուրտ օր կը հոսեցնէ խցի մէջ », մըրմնացի դժկամակութեամբ, վարագուրին նայելով։ Ալ հոգ չըրի, գաւաթը լեցուցի, գլանիկս պատարտեցի եւ սեղանին առջեւ նստայ։

Երկու ժամ ունէի տակաւին՝ տիրոջ երթալու. եւ Նոր տարի շնորհաորեղով՝ սովորական տուքազներն առնելու։ Այս երկու ժամն ուղեցի օգտակարապէս գործածել եւ թղթերս կարգի դնել։

Հագնե թէ ձգոյս բացի, աչքս բոլորովին նոր թղթադրամի մը հանդիպեցաւ, որ առջեւս պարզուած կը կենար. — աչքիս չէի ուզեր հաւատալ։ Յիսուս Փրորփի թղթադրամ... Եսանկարծ միտքս ինկաւ. երէկուսն այցելութիւնն։ Ուրեմն երազ է՛ր։ Նորանշան գաճաճն իրօք հոս նստած էր, եւ անշուշտ կատակ մ'ընած է այս թղթադրամն հոս ձգելով։ Կատակ մը, որ ինծի հաճե՛ր։ Այրիքն, կարծազմ անծանօթ։

Ժամ մը թղթագրասն քննելէն ետեւ, ա-

մէն կողմը դարձուցի, լուսոյ բունեցի, եւ գրպանս զնելով՝ գուրս ելայ ամէն բանէ յառաջ նոր զգեստ մը գնելու։ Ժաման գողգորուն մէկն դիմացս ելաւ, որ գողգողալով մտնեցաւ ինծի։ « Երեք օր է տպք բան մը չեմ կրած », — « Քիչ կը մնայ ինքզինքս Գանուբ պիտի նետեմ », — Ժուսահատութենէս ընեթքս չեմ գիտեր, Այս եւ այսպիսի ընդհատեալ խօսքեր անանց հասան. բայց որովհետեւ կ'աճապարէի գործքիս, եւ ոչ միտ դրի ըսածներուս, եւ անցայ քացի։ Երիտաւարդ էր տակաւին, կրնար քիչ մ'աշխատել, ինչու որդմութիւն կը ինզրէ անոնցմէ, որոնք իրենց ապրուստն աշխատութեամբ կը վաստակին։

Տէրս այսօր սովորականէն գուրս զուարթ էր. անտարակոյս մնորթ զգեստս իւր վրայ հաճոյական ազդեցութիւն կ'ընէր։ Գովեց զիս, եւ յոյս տուաւ. որ մեր յարաբերութիւններն երկարատեւ կ'ըլլան։ Տուքազներս գրպանս դրի եւ պանդոկ մը մտայ Նոր տարին հանդիսութեամբ տօնելու։

Երկրորդ առտու հարկ էր զարձեւալ գործքի փութեալ։ Երբ աճապարանք թղթերս կ'առնէի, ձգողին մէջ ուրիշ յիսունոց մ'ալ գտայ։ Սան տանայ. ասոր վերջը չեմ կարծեր որ առէլ շան մ'ըլլայ... Եւ իրօք առաջին վայրկեանն երկուք մ'եկաւ վրաս. վասն զի կը տեսնէի որ ալ իրեն մէջ խաղ չկայ։ Երթալու ժամանակ տանելու իրեն հօղս հարցողքի, որ արդեօք բացաղակութեան ժամանակ ինծի հօր մ'եկած է եւ մէկը խուցս մտած է։ Անիկայ զեռ ապահովեց, որ ինք մէկը տեսած չէ, եւ բնաւ չի կրնար թողուլ՝ որ օտարական մը խցի սեւալքը կոխէ։

Ուրեմն այս ամէն դէպքերն իրական էին. վասն զի ամէն առտու ձգողին մէջ նոր թղթադրամ մը կը գտնէի։ Եթէ այսպէս յառաջ երթայ, տարւոյ վերջը հարուստ մէկը պիտի ըլլամ։ Որոշեցի այս գրաններն զգուշութեամբ պահել, եւ բարձրանքներուս բոլորովին ազատութիւն չտալ. տարին վերջնապէս ետեւ գրամաւ գլուխ մը կը կազմուի. ասոր շահով կրնամ երջանիկ ժամեր անցընել։ Եւ որովհետեւ խուցս ապահով էր գանձս պահելու, ամէն առտու թղթադրամներս կանոնադրապէս աւանդառու ընկերութեան կը յանձնէի։

Ախր մ'անցած էր, երբ առաւօտ մը բարձրաձայն խօսակցութիւն մը զիս արթնցուց։ Միտ դրի եւ սաստիկաձայն հնչելալիք մը լսեցի, որ կարծես տանդիրու հօղս սննկէն կու գար։ Ըռւտով մը հագուեցայ եւ զուռս բացի եղածն լաւ իմանալու համար։ Չայնայ հիմայ որոշ կը լսու-

էին: «Կը ցաւիմ, Տիկին Վախէր, կ'ըսէր պըր մը. բայց իմ պաշտպանեալ չի կրնար պարտուց վճարման ալ, եւս սպասել: Հարկ է որ չէնքն ցուցակազրեմ, գինն որդեմ, եւ այնուհետեւ շեղի որ մեր ժամանակամիջոց կու տամ: Եթէ այս միջոցին մէջ պարտքերը կարգի չէք դնէր, հարկ է որ տուէր գրաւեմ:»

«Ե՛կ օր ժամանակամիջոց: Բայց անկարելի է, կ'ըսէր Տիկին Վախէր: Տիկինը: Յիշեցէք որ ես ծեր եւ հիւանդուտ եմ, բարեկամ չունիմ, որ օգնէ: ... Ողորմեցէք ինծի:»

«Ես իմ կողմանէս սիրով կ'ուզէի թողուլ Ձեզ. բայց ես չեմ պարտատէրը. եւ ասիկայ անտեղիտալի է:»

Վար վազեցի: «Խնդրեմ, Տիկին Վախէր, մըրափ է Ձեր պարտքը: Թերեւս կարենամ պտեք եղան ընել:»

«Ինչպէս աղին էք, Պարոն ֆոն Ֆրանք: Բայց կը վախեամ. ... բաւական մեծ գումար է. այսինքն՝ թշուաւ կոտը մ'երաշխուտ եղայ, եւ անոր պարտքն ստիպուած եմ ես վճարել:»

«Պարտքի գումարն է բաւառահիմ գըրիս եւ երեսուն քրայցեր, ընդհանուց մարդն: Եթէ կ'ուզէք Դուք վճարել, Պարոն ... :»

«Խնդրեմ, վայրկեան մը ներեցէք ինձ,» ըսի եւ սենեկան փութացի որդեմ զի առնուամ այն թղթազարամի, որ ըստ ստորութեան այս առաւուռ ալ ձգողին մէջ պիտի ըլլար: Մնացարանքս դրանս կրպակը չըլցայ չուտով բանալ. եւ վերապէս երկայն աշխատութեանէ ետեւ յարգընցայ ներս մտնել: Զգոցը բացի, մէջը — լսան մը չկար: Անհամբերութեամբ տակն ու վրայ ըրի բոլոր թղթերը, — թղթազարամի հետք չկար: «Բնականապէս», գոչեցի եւ ձեռքս ձաւատա զարկի: «Ուրիշներն քու Ի՛նչ հոգդ. ահա հաւասրի յիսուն ֆլորին կորսնցուցիր:»

Գլխարկս առի եւ գործքիս փութացի: Տանտիրուհւոյս դրանս առջեւն անցած ժամանակս գոչեցի: «Կը ցաւիմ, Տիկին Վախէր. սխալմունք մըն էր:» Ամօթապարտ անդուշտներէ վար փութացի, մինչդեռ փաստաբանին հենգանակն ծիծաղը լսուեցաւ:

Երբ ես իրիկունըր տուն դարձայ, առջեւէս կին մը անդուշտներէ վեր կը վազէր, եւ երբ կիսալըս եւ առկայծեալ կանթեղին առջեւ հասաւ, տեսայ որ երկայնահասակ եւ փորքոտն մէկն էր: Փութացի՝ որ հասնիմ իրեն, դժկամակութեամբ մը դարձաւ. եւ ինծի առել տալ ուղեց:

«Երգեցք մէկը կը փնտըք, հարցուցի կէս մը շփոթած. կրնամ արդեօք օգնութիւն մ'ընել:»

«Հնորհակալ եմ. այս տեղն ինծի ծանօթ է արդէն:» Դեպ ի տանտիրուհւոյս դուռը կը դիմէր: Անտարակոյտ իւր աղէկին էր:

Խուցս մտայ, բայց դուռս բաց ձգեցի: Քիչ մ'ետքը գաւթին մէջէն ձեռք եւ անտանայն մը լսեցի: Ծառայելու անձկանքը ճրագս առի դուռն ելայ: «Կերեցէք, օրորդ, որ լըս բռնեմ». վասն զի սանդուղիներն այնպէս անցարմար եւ մութ են, որ կրնայ մարդ վար գործի:»

«Խնդրեմ, մի՛ նեղուիք: ... Հանդերձ այսու, Պարոն, պարտական եմ Հնորհակալ ըլլալ Ձեզն: ... Այսօր մեծ մարդասիրութիւն ցուցիք իմ խեղճ մօրս:»

«Դժբախտաբար միայն խօսքով, օրորդ, միայն խօսքով, թէ եւ ի սրտանց կ'ուզէի սիրով:»

«Շատ անգամ աղէկ խօսքն անգամ լատակեցութիւն կ'ընէ: Եւ սակայն այն նշան մըն էր, որ կ'ուզէի իրօք օգնել, եթէ ի վիճակի ըլլայիք:»

«Օ՛, տարակոյտ չկայ:» — Ահայ ամենալավան զի դժգոհին չէր աւանդառու ընկերութեան վազել եւ 25 ֆլորին ձեռն գումարն առնուլ: Սակայն ասոր չէի կրնար բնաւ համարձակիլ. Ի՛նչ պիտի ընէի, երբ հոս ինծի ըսէին, որ Ամենեւին բան մը չուինս հոս առնելու: Միթէ անծանօթս չէր կրնար նշնայարի խաղ մըն ալ հոս խաղալ, որ կրնայ այսօր 50 ֆլորինը ծանրաւ կշիռ վայրկեանի մը մէջ աներեւուածացնել:

Քանի մը վայրկեանս ալ կեցայ, մինչեւ որ բարեկամական «Հնորհակալ եմ, խնդրեմ ալ նեղութիւն մի՛ կրէք», խօսք վարէն հնչեց. այնուհետեւ խուցս մտայ: Հազիւ թէ սեղանիս քով նստայ, եւ գլուխ ձեռքիս մէջ առած այս նոր բարեկամութեան վրայ կը խորհէի, երբ յանկարծ դուարով «Բարի իրիկուն, ձայնն զիս խոշնջուց: Եւ իրօք նստած էք գաճաճ դարձեալ թիկնաթոռիս վրայ եւ առաջին անգամ առան պէս կղպիկ կը չփէր:

«Հանդ, ըսաւ դժկամակութեամբ. քիչ մնաց այսօր յիմարութիւն մ'ալ պիտի գործէինք: Քեզի Ի՛նչ կը վերաբերի տանտիրուհւոյն թշուառութեանց խառնուիլ:»

«Այո՛, այո՛, կրկնեցի զէնք հանգաբանեցընելով. անտուրարութիւն մըն էր, որուն պատիժն արդէն առի:» — Զարմանալին այն էր, որ այս փորձիկ հրէշն, որ անտարակոյտ անդիի աշխարհքի էակներէն էր, ամենեւին երկիւղ չէր պատաճառեր ինծի, կամ քէնէն պէնքի: Երբ ընդհանրապէս ոչինքնու տեսութեամբ կ'ուսեցուէի: Բայց ասոր փոխարէն մեծարարք մը եւ յարգաւ-

թիւն կը գլայի առ այս արտառոց արարածն, որ այս կերպով զիւրաւ ուրիշներուն ձգողին մէջ նոր թիւ յմարտականի կը դնէր մագաթիւնամբ։

«Որեմն, այն յիսորութիւնը քեզի գտաւ 50 ֆորին արժեք, — ահա ինզձ շահ մը։ Միտքը պահէ, սիրելիս։ Ամէն մարդ իւր անձին սովնէն մերձաւորն է։ — Ինչ որ գրեզ չ'այրեր, մի՛ մարերդ զայն... Եւ եկած եմ՝ քեզ առաջարկութիւն մ'ընելու։ Ճիշդ խօսելով՝ անմառութիւն է որ դուն տակաւին քու տիրոջ համար յոյճիս, երբ իրեն ալ ամենեւին պէտք չունի։ Թէեւ անիկայ քու վրաց ծծ համարում ունի, սակայն այն իւր անձին համար է։ Ի՛նչ կ'ըսես, չ'անց, լաւ չ'ըլլար որ դուն անկախ գործիք մը ձեռնարկես։»

«Բանաւանապէս գերդիցի իսն կ'ըլլայ։ Եւ կրնամ թել՝ որ արդէն ասոր վրայ կը մտածեմ, տարիս վերջանալէն ետեւ կ'ազնիւ փորձ մը փորձել։»

«Ի՛նչ պէտք կայ տարի մը սպասել, եւ ուրիշին օգտին համար շարքարտի...։ Որչափ՝ պէտք ունի խնամութիւն մը բանալու համար։»

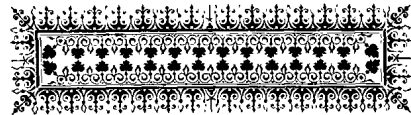
«Որեւէ կերպով 10—12 հազար ֆլորին մը պէտք է։»

«Լաւ է, փորձներ անգամ մը։»

Վարագոյրն սկսաւ ծածանիլ, — ծիւղ թեթեւ ամպ մ'երեւցաւ, եւ հիւրս աներեւու-թացած էր...։ Խորունկ քնէ մ'արթնացաւ եւ ստորափմամբ անկողնէն դուրս ցատկեցի, վասն զի մերձաւոր եկեղեցւոյն ժամացոյցն 10 կը զարնէր։ Աստուած իմ, տէրս ի՛նչ պիտի ըսէ...։ Հոստով մը հագուեցայ եւ կ'ուզէի առանց նախաձաշիկ խնամութիւն վագել, երբ յանկարծ երեկ իրիկունս դէպքը միտքս եկաւ։ Թեւեւ իմ այս որչոյս գոյութեան ապահով ցուցումներ ունէի, բայց գրեթէ կը համոզուէի իրիկունս դէպքն երազ մը համարելու, եւ այս պատճառաւ բաւական տարաբաժ թրջիկով խնամութիւն երթալու վրայ էի, որպէս զի վերջնական որոշում մ'ընեմ...։ Եւ ահա առջեւս նոր հարկերնոցներ ծրար ծրար շարուած էին դառնութեամբ։ — ճարակոյս չկայ որ ալ հոգ ընելու բան չէր մնացած։ Հիմայ կրնայի ըստ հաճոյից նախաձաշիկս պատրաստել, այնուհետեւ կէտքուն մօտ տիրոջ պիտի երթայի եւ ինքզինքն արձակեալ հրատարակէի։ Ինզձ մարդն կարծես կայծակ-նահար եղաւ, բայց ստուգիւ կարող չէի օգնել իրեն։ Արկին վարձք կ'ուզէր վճարել...։ Աւելորդ է անսղանակալ վեհաձեռնութիւն։ — ալ իրեն ինզձուի վաթսուն ֆլորինն պէտք չունէի,

վասն զի այսուհետեւ ես տէր էի անձիս։ Ճիւրովեւ հրաժեշտ տունէն եւ իւր ցաւակցական բացատրութեանց քանի մը քաղաքավարական բացատրութիւն փոխանակելէն ետեւ՝ ամենամեծ պանդոկն գացի, գէթ անգամ մը իրբու ճշմարիտ գրամատեր ճաշիլու համար։ Ինչ որ լաւ եւ թանկագին բան կար առջեւս դնել տուի։ Այնուհետեւ երկէն կառք մը բերել տուի եւ որոշեցի նոյն օրն փրագէրի մէջ պտըտելով անցնել։ Կառք մանելու ժամանակ՝ փոխտ եւ պատառոտեալ զգեստով կնիկ մը վրաս դիմեց, գիրկը դիկցիկ մանուկ մը կար։ «Անթիւ կ'անթիւ կ'անթիւ կ'անթիւ, կը կրնէր ետեւէ ետեւ։ Անթիւս պէս ձգոցս միտքս ինկաւ, ուր դրամս անհետացած էր։ Ըսի, «Ի՛նչ անթիւս եմ, անթիւ մարդիկ աշխարհէն վրայ շատ», գոչեցի բոլորով եւ կարգին դուռը ստատութեամբ փակեցի։ Կնոջ աչքն վրաս սեւեռեալ մնաց, եւ մինչեւ տուն դառնալ աչքիս առջեւն էր, բայց երբ ձգողիս առջեւ նստայ, արանքի թիղթա-գրամներն ուրիշ ամէն պատկերները ընդեցին։

(Մանգէլը էււ ագգաւ։)

ՅՈՒՐԱՆՈՒՅ

ՆՈՐԱԼՈՒՅ

Նորոգման շրջակայքը։

Ղիւտերու աշխարհքն՝ Ամերիկա նոր շրջակայք մը հնարած է։ Ասոր վայրաշարժը կեցած է երեք անիւներու վրայ, որոնք ետեւէ ետեւ շարուած են եւ մէկ երկաթի ուղղի վրայէն կը քայլեն։ Առիկ զատ կայ երկու կողմը թէթեւ երկաթի ուղիներ, որպէս զի վայրաշարժն այս կամ այն կողմը շտապելու հնարին ստիպուած է խոտափանել, որ եթէ շրջակայքն արագ շարժի՝ անհրաժեշտ է կրկին երկաթի ուղի։ Վայրաշարժը շատ նեղ է։ Մէկ երկաթի վրայէն քաղող շրջակայքը մեծ նշանակութիւն ունի Ամերիկայի համար, ուր կրկին կարգ երկաթի ուղի շատ ցնցեցաւ է։

ՏԵՏԵՆԱԿԵՆ

Յնկերու օգուտն ընկալարանաց մէջ։

Ի՛նչպարանայ մէջ տունի պահելով՝ չէ թէ միայն այն օգուտը կ'ունենան, որ մեր խցերը կը զարգարուն եւ հաճոյատեղի կ'ըլլան, այլ նաեւ անկերը սեղեկէն շնատակար օգտեալով ու մաքրելով